

ESPACENET ЯК ЗАСІБ ПАТЕНТНОГО ПОШУКУ

В попередній публікації автора [1] було розглянуто особливості патентного пошуку у міжнародній патентній базі даних Європейської патентної організації ЕРО, що отримала назву Espacenet й знаходиться за Інтернет-адресою <http://worldwide.espacenet.com>. Необхідність встановлення об'єктивної картини розвитку тієї чи іншої галузі техніки в історичному аспекті потребує вивчення патентної спадщини різних країн світу. Зазначена патентна база даних Espacenet є важливим інструментом у здійсненні такого аналізу завдяки вільному доступу та охопленні патентних фондів багатьох країн світу.

За час, що минув з моменту публікації [1], автором були продовжені дослідження особливостей роботи в Espacenet з патентами різних країн, які наводяться далі. При цьому акцент був зроблений на виявлення найбільш ранніх патентів національних патентних фондів.

Слід вказати, що поповнення бази даних Espacenet з фондів Франції останнім часом суттєво загальмувалось, через необхідність оцифрування зображень рукописних патентних документів. Наразі найдавніший з доступних французьких патентів, як і рік тому, датується 2 січня 1902 року й має номер 317502. Для його пошуку достатньо ввести ключове слово "FR317502". Разом з тим, при пошуку французьких патентів, як з'ясувалося, можливо вводити також запити зі словами FR1...FR96688. При такому пошуку до зазначеного номеру автоматично додається буква E в круглих скобках. Суттєво, що у самому запиті букву E можливо не вказувати або додавати її потрібно без скобок, наприклад, FR20E, оскільки в іншому випадку буде видана помилка. Вказані запити охоплюють так звані додаткові заявки до вже виданих французьких патентів. Суттєво, що за допомогою додаткових заявок вдається отримати посилання на більш ранні патенти, ніж зазначений №317502. Наприклад, за допомогою запиту FR1E отримаємо уявлення про французький патент № 308771 з датою пріоритету 7 березня 1901 р. За запитом FR2E видається інформація про французький патент № 296621 з датою пріоритету 29 січня 1900 р. Ще більш заглиблений в історію результат надає запит FR19E, що дозволяє з'ясувати тематику патенту Франції № 255886 з датою пріоритету від 27 квітня 1896 р. Такий метод пошуку патентів є своєрідним аналогом гравітаційної лінзи в астрономії і дозволяє заглянути у більш ранні патенти Франції, які неможливо відшукати за звичайним номером патенту у базі Espacenet. Однак дістатись до перших французьких патентів, що беруть початок від закону про патенти на винаходи, датованого 5 липня 1844 р., розглянутий метод не в змозі.

Патенти Бельгії в Espacenet викладені, починаючи з 1926 року й індексуються з ключовим словом BE. Хоча закон про патенти на винаходи у Бельгії був прийнятий ще 24 травня 1854 р., найдавніший з доступних у Espacenet патентів має номер 331379 з пріоритетом від 19 січня 1925 р. Запити BE1...BE95 видають текстові описи патентних документів типу T1 та T2, з пріоритетом у 1970-1980-х роках.

Більш відповідально ставиться до оприлюднення своєї історичної спадщини

Швеція. Патент Швеції № 1 з пріоритетом 2 січня 1885 р., що виданий 5 червня 1885 р., нескладно виявити за запитом SE1. Таким чином, по цій країні доступна вся ретроспектива наявного в неї патентного фонду.

Що ж стосується Нідерландів, то патент № 1 цієї країни від 7 травня 1913 р. викликається в Espacenet за запитом NL1. Насправді видається опис патенту NL1C. До речі, національний закон про патенти був прийнятий в Нідерландах 7 листопада 1910 р. Чехія теж має у базі даних патент за номером 1, для його пошуку потрібно задати запит у формі CZ1. Пріоритет винаходу - 26 жовтня 1992 р.

Найдавніший патент Греції у базі має номер 4. Він знаходиться за ключовим словом GR4 і має пріоритет від 4 грудня 1920 р. Патент № 5 Греції (GR5), містить більш детальний опис, і теж заявлений 4 грудня 1920 р. Відповідний закон про патенти Греції, як відомо, датується 24 вересня 1920 р.

Російські патенти доступні в Espacenet, починаючи з номера RU2000001 з датою пріоритету 5 травня 1992 р., хоча патент RU2000100 має пріоритет від 13 грудня 1991 р. Крім того, викладені також реферати і титульні аркуші патентів на корисні моделі, наприклад, RU131908 (патент за 2013 рік) або RU130001 (перший патент у 2013 році).

Патент СРСР № 1 в Espacenet знаходиться за запитом SU1. Він був заявлений 25 березня 1921 р., зареєстрований 15 вересня 1924 р. та опублікований 20 листопада 1924 р. Останнє з авторських свідоцтв СРСР у базі даних має номер SU1767712.

Можливості пошуку в Espacenet серед фонду винаходів СРСР не обмежуються лише номером патенту чи авторського свідоцтва. Зокрема, досить ефективним є відбір винаходів, які відносяться до конкретного класу Міжнародної патентної класифікації. Так, пошук серед патентів СРСР за класом антен H01Q вказує на наявність 1585 відкритих винаходів, з яких на дисплей виводиться лише перелік з 500 результатів. Якщо в полі розширеного пошуку ввести рік публікації, то вдається виявити, що у 1924 р. було опубліковано 8 патентів за класом H01Q (антени). Всі вказані 8 патентів були зареєстровані в один день, 15 вересня 1924 р. З'ясувалось, що перший з патентів такого типу № SU353 (A1) “Замкнутая радиосеть с несколькими контурами и с одной неподвижной точкой опоры” був заявлений 10 липня 1918 р. Баженовим В.І. та Плебанським І.Ф. в заявці № 73405. Його публікація відбулася 30 червня 1925 р.

Таким чином, патентний фонд Espacenet є досить інформативною базою знань у патентній галузі, вмiле оперування якою дозволяє ефективно аналізувати історію розвитку технічних рішень в різних країнах. Зокрема, автоматизація пошуку у відкритому фонді патентів СРСР в Espacenet створює умови для дослідження раніше невідомих сторінок у вітчизняній історії створення озброєння та військової техніки.

1. Слюсар В.І. Особливості патентного пошуку у базі даних ESPACENET.// Тези доповідей на Всеармійській науково-практичній конференції “Актуальні проблеми захисту прав інтелектуальної власності у ЗС України”. – Київ: ЦНДІ ОБТ ЗСУ. – 25 квітня 2013 р. – С. 12 - 13. - http://slyusar.kiev.ua/CONF_PATENT_2013.pdf.